

Els metges del Renaixement

Servet a Alemanya

per

J. AIGUADER I MIRÓ

L'HORA DE LUTER.

En l'ocupació modesta de patge de Joan de Quintana, Servet marxa a Alemanya amb el seguici de l'emperador. Alemanya, en aquell temps, era el forn on es fonien els destins del món. Feia tretze anys que Luter havia presentat la seva tesi contra les indulgències; en feia nou que la dieta de Worms l'havia condemnat. Alemanya no coneixia la pau, i la seva inquietud s'havia escampat per tota l'Europa.

No tenim la pretensió de presentar un quadre complet del què era Alemanya en aquells moments. Ni tampoc l'espai de què disposem és suficient ni propi. Procurarem d'una manera esquemàtica situar el nostre heroi i anar al seu darre- ra com a personatge que ens proposem acompanyar en les trifulgues.

La indecisió del món catòlic per a emprendre la reforma dels costums eclesiàstics havia motivat que a Alemanya un modest frare agustí tregués el pit per a realitzar-ho pel seu compte. Va treure el pit perquè l'ambient estava tan preparat i excitat en l'aspecte religiós com en l'aspecte nacional. Era el moment de completar la labor que els guerrers i els polítics havien començat per a la formació de les nacionalitats. L'Edat Mitjana tingué l'obsessió d'un Imperi i d'una Església única. Per a aquesta concepció universitària aportà esforços i sacrificà homes. Però en declinar l'Edat Mitjana i, sobretot, en inaugurar l'Edat Moderna, els propòsits havien fallat del tot en l'aspecte polític: es veié clar que l'Imperi era un intent inútil. Aleshores res no té d'estrany que també defallís el concepte de l'Església única.

Luter fou l'instrument que l'esperit nacional

aprofità per a revoltar altra volta la Germània contra l'hegemonia de Roma, que la dominava econòmicament en fer-ne una veritable colònia d'on el Papa n'extreia diners per a realitzar els somnis de grandesa i cultura italiana; i la dominava espiritualment d'una manera pesant, asfixiant i, a més, inhàbil, car l'oprimia i vexava i la menyspreava alhora. En morir el papa germànic Adrià VI, Adrià d'Utrecht, auster, que foragità el luxe i l'aparositat dels papes renaixentistes italians, però que també aturà el daler artístic i intel·lectual, un italià irònic clavà a la porta de la casa del metge que l'havia assistit un cartell que deia: "Al lliberador de la pàtria, del Senat i del poble de Roma."

Això explica l'èxit que tingué Luter amb la traducció de la Bíblia en llengua vulgar. No era la primera vegada que es traduïa la Bíblia en alemany; quan ell emprengué la tasca, ja existien diverses traduccions. Però calia que aparegués en aquell moment, perquè en aquell moment, amb la Reforma, Alemanya cercava i trobava la seva personalitat. Malgrat els esforços del mateix Luter perquè els estudiants alteressin la lectura de la Bíblia llatina amb la traducció popular, aquesta és qui venç i arrecona i desbanca del tot aquella. I és que a través de la Reforma apareix la Nació. Sense proposar-s'ho ben bé ni tenir-ne un concepte clar, més que una obra religiosa l'heresiarca emprèn i realitza una obra nacional amb la seva traducció; serveix de norma literària per la justesa amb què recull el llenguatge i expressions populars i poleix i dona a l'idioma un sentit artístic. De les seves mans surt plasmada la llengua humil del poble. S'ha dit que la Bíblia de Luter suplia